

DUES PRÀCTIQUES PER MILLORAR
L'EXPRESSIÓ ORAL I ESCRITA
TERESA GUILUZ I EDUARD JUANMARTÍ
Institut d'Educació Secundària Manuel de Cabanyes

Resum

Amb la intenció de polir i completar la gramàtica que els alumnes de secundària i batxillerat tenen interioritzada, de manera que s'acosti a la gramàtica adequada als registres més formals, es proposen dues pràctiques que, partint de les seves produccions, permetin fer-los conscients dels seus coneixements intuïtius de la llengua en tant que parlants competents: d'una banda, la correcció guiada de textos escrits, que permet treballar l'expressió escrita adaptant-se a les necessitats i als ritmes de cada alumne, però estimulant en tots la capacitat de trobar les solucions correctes per als problemes que presenten les seves produccions; de l'altra, la reconstrucció d'una conversa que hauria pogut tenir lloc en una situació donada que el professor descriu i que obliga els alumnes a posar en joc molts aspectes de la seva competència comunicativa verbal, des d'elements pragmàtics fins als diferents nivells de l'estructura gramatical (fonètica, morfologia, sintaxi, lèxic i semàntica).

Paraules clau: gramàtica, competència, revisió, correcció, intuïció.

Abstract

With the goal of refining and rounding out the internalized grammatical competences of secondary school students to bring it up to the standard required for more formal written registers, two production-based techniques are proposed, both of which make use of the students' intuitive knowledge as competent speakers of the language. The first technique involves guided correction of written texts, which allows the teacher to adapt to the needs and rhythms of each student by stimulating his or her ability to find the right solutions to the problems that arise in their written output. The second technique revolves around reconstructing a conversation that could have taken place in a given situation described by the teacher, which requires students to put into practice many aspects of their verbal communication skills, from pragmatics to the various levels of grammatical structure like phonetics, morphology, syntax, vocabulary and semantics.

Keywords: grammar, competence, revision, correction, intuition.

La majoria dels nostres alumnes arriba a la secundària amb una competència oral en llengua catalana acceptable, especialment en els registres informals, i amb una competència escrita clarament deficient, especialment en els registres formals. Això vol dir que tenen capacitat per comunicar-se (entendre i fer-se entendre) oralment i per escrit, però que no dominen prou acuradament l'expressió oral i, sobretot, l'escrita. Entenem per expressió acurada aquella que és capaç de transmetre la informació amb ordre, precisió, capacitat de matisar i de variar, i correcció gramatical i ortogràfica.

La pràctica educativa de les classes de llengua s'hauria d'encarar, per tant, a ajudar els nostres alumnes a fer el salt d'una expressió suficient o deficitària a una altra de més sòlida, més formal, més dotada de recursos lingüístics i expressius en general. Això comporta, singularment, polir i completar la gramàtica que tenen interioritzada de manera que s'acosti a la gramàtica adequada als registres més formals. Didàcticament, doncs, semblen adequades les propostes que parteixin de les produccions dels alumnes o bé que permetin fer-los conscients dels seus coneixements intuïtius de la llengua en tant que parlants mínimament competents.

En aquest article ens proposem presentar dues pràctiques basades en aquest plantejament teòric, amb el benentès que no són propostes sobre les quals es pugui fonamentar tot el conjunt de la programació de l'assignatura: continuen essent útils la presentació magistral dels continguts; la realització d'exercicis d'aplicació, d'anàlisi i de reflexió; la consulta del llibre de text, els dictats en les seves múltiples tipologies; les diferents formes de lectura a l'aula o a casa, la descoberta de models orals i escrits de qualitat —entre els quals haurien de tenir un lloc preminent les produccions dels docents, i no només del professorat de llengua—, i tota la llarga llista de recursos contrastats que el docent ha d'anar utilitzant sense prejudicis ni exclusions, però sí de manera artesanal en funció dels alumnes amb qui treballi en cada moment.

Aquestes dues propostes són la reconstrucció de conversa, que s'ha provat amb èxit en el segon cicle d'ESO i batxillerat, i la correcció guiada de textos escrits, que s'ha fet servir satisfactòriament

des de 4t d'ESO fins a 2n de batxillerat. La viabilitat contrastada de les propostes en els nivells esmentats no exclou, però, que siguin igualment vàlides en altres nivells i cursos amb les adaptacions pertinents.

LA CORRECCIÓ GUIADA DE TEXTOS ESCRITS

La tecnologia del processador de textos i del correu electrònic —mentre no es creï una plataforma específica— ens permet treballar l'expressió escrita adaptant-nos a les necessitats i als ritmes de cada alumne però estimulant en tots la capacitat de trobar les solucions correctes per als problemes que presenten les seves produccions.

Aquesta seqüència didàctica consisteix en la producció d'un text a partir d'un enunciat que l'alumne envia al seu professor, el qual el revisa i, si escau, el valora. La revisió per part del docent consisteix, d'antuvi, en una lectura que determini si el text en el seu conjunt compleix amb els requisits comunicatius que l'enunciat proposa (ajust al tema proposat en l'enunciat, encert en la intenció comunicativa i en el tipus de text, respecte a la consigna pel que fa a l'extensió, existència o no d'una relectura prèvia per part de l'alumne, etc.). En un segon moment, si l'avaluació general que acabem de detallar és positiva o, si més no, si no ho impedeix, procedirem a marcar amb colors diferents els problemes que l'escrit presenta pel que fa a contingut, estructura, puntuació, repeticions, redundàncies, ortografia, gramàtica, lèxic, calc d'altres llengües, etc., segons una llegenda de colors compartida amb l'aprenent.

Llegenda de colors

Qüestions de contingut

Ortografia (vocals, consonants, accentuació, apostrofació...)

Gramàtica (gènere, nombre, conjugació, concordança, construccions incorrectes...)

Puntuació (punts i a part, punts i seguit, comes, altres signes...)

Lèxic (imprecisions de vocabulari, paraules equivocades...)

Calc del castellà (lèxic o sintàctic)

Repetició (de paraules o de paraules de la mateixa família)

Redundància (ús de paraules i expressions innecessàries per duplicades)

Ordre dels mots

Col·loquialismes (paraules i expressions impròpies d'un registre formal)

Expressió (expressions que no s'entenen o excessivament complicades, construcció general de l'oració...)

Tipografia (espais, tipus de lletra, de destacat o de subratllat...)

Error de tecleig

[COMENTARIS, PISTES, ORIENTACIONS, PROPOSTES DE SOLUCIONS]

A part d'aquests colors bàsics, se'n poden fer servir d'altres, que s'indican al peu de la revisió corresponent.

El professor indica totes les seves observacions no pas en el text de l'alumne, sinó en una còpia que en fa a sota, de manera que no es perdi constància del text original.¹ Finalment, si escau, es fa una avaluació inicial del text que tingui en compte ponderadament aspectes diversos, com ara el contingut, l'estructura, l'expressió en general o la correcció gramatical i ortogràfica. En cada nivell educatiu, promoció o grup d'alumnes es poden adaptar unes rúbriques generals per a cada apartat.

1. Per a casos amb molts errors hi ha altres possibilitats: revisar només un paràgraf, o fins i tot revisar oració per oració (si estan delimitades); o també fer còpies diverses on es desglossin els elements més estructurals, d'altres de merament ortogràfics, repeticions, etc.

ASPECTE AVALUAT	Comentaris	Puntuació
Contingut		/ 2
Estructura		/ 2
Expressió		/ 2
Correcció gramatical i lèxica		/ 2
Correcció ortogràfica		/ 2
TOTAL		/ 10

Feta aquesta feina de revisió i valoració, es retorna l'arxiu modificat a l'alumne, que copia, a baix de tot del document, la primera revisió del professor i produeix, sobreescrivint-hi, una segona versió del text, cal entendre que millorada. L'alumne retorna novament el document al professor, que afegeix a baix de tot del document la segona revisió del text. I així successivament, fins que el text queda definitivament corregit. En les diferents revisions, el professor pot introduir explicacions, recordatoris, pistes, remissions al llibre de text o a altres suports d'informació que puguin ser útils a l'alumne per identificar el problema o per a una correcció concreta i, en última instància, excepcionalment, pot oferir ell la solució correcta. En l'última revisió, el docent pot felicitar l'alumne pel procés de millora del seu text i, si escau, revalorar-lo a l'alça respecte a la nota inicialment acordada, però sense desfigurar-la excessivament.

Vegem-ne una mostra, corresponent a un alumne de 2n de batxillerat d'un nivell mitjà d'expressió escrita:

<A partir de la tesi defensada per Llorenç Puig en l'article «Ens comuniquem, tanmateix?» (pàg. 5 del llibre de text)², argumenteu a favor d'un equilibri entre comunicació virtual i salut emocional. (250 paraules)

Mitjans de comunicació i la salut emocional

Avui dia la manera en que ens comuniquem, en comparació de fa uns anys, ha canviat significativament gràcies a les noves tecnologies, que poc a poc tothom comença a utilitzar però, aquest fet és positiu?

Primerament, cal fixar-nos en la nostra vida diària on, la majoria, utilitzem la comunicació de manera virtual. Això, tal hi com esmenta Llorenç Puig a la seva tesis, ha comportat grans problemes de salut emocional i manipulació proporcionada pels mitjans de comunicació. Els principals problemes a l'hora de parlar de manera virtual són, principalment, els malentesos, que són més freqüents en aquest mitjans, seguidament, la falsa confiança que dóna a un mateix a l'hora de no parlar cara a cara, la dependència i, per últim, les mil i una mentides que es creen, això es degut ja que molta gent no distingeix la realitat de la ficció i no sap que tots els amics virtuals no són reals.

Per el contrari, també té punts positius com la rapidesa, l'oportunitat de conèixer a gent d'altres països o comunicar-nos si som fora. Tot hi que anteriorment he esmentat com punt negatiu la falsa confiança, si s'utilitza bé i saps diferenciar la realitat de la ficció, els mitjans de comunicació poden ajudar-te a comunicar-te primerament en la web i després en la vida real.

En conclusió, tot hi que és veritat que no són gaire segurs i poden arribar a crear dependència, si s'utilitzen d'una manera puntual o sabent que tot els que passa no és real, poden arribar a ser de gran ajuda.

2. M. Gallart et al. (2009). *Altaveu. Llengua i literatura 2*. Barcelona: Teide.

REVISIÓ 1

Avui dia la manera en **que** ens comuniquem, en comparació de fa uns anys, ha canviat significativament gràcies a les noves tecnologies, que **__ poc a poc** tothom comença a utilitzar_ però, aquest fet és positiu?

Primerament, cal fixar-nos en la nostra vida diària on, la majoria, utilitzem la comunicació de manera virtual. Això, tal **hi** com esmenta Llorenç Puig a la seva **tesis**, ha comportat grans problemes de salut emocional i manipulació **proporcionada** pels mitjans de comunicació. Els **principals** problemes a l'hora de parlar de manera virtual són, **principalment**, els malentesos, que són més freqüents en **aquest** mitjans, seguidament, la falsa confiança que dona a un mateix a l'hora de no parlar cara a cara, la dependència [AQUEST PROBLEMA, A DIFERÈNCIA DE TOTS ELS ALTRES, NO L'EXPLIQUES] i, **per últim**, les mil i una mentides que es creen, això **es degut ja que** molta gent no distingeix la realitat de la ficció i no sap que **tots els amics virtuals no són reals** [CREC QUE NO VOLS DIR AIXÒ]. [AQUESTA ÚLTIMA ORACIÓ ÉS MOLT LLARGA, ES TROBEN A FALTAR PUNTS I SEGUIT QUE SEPARIN LES DIFERENTS IDEES]

Per el contrari, [SUBJECTE?] també té punts positius com la rapidesa, l'oportunitat de conèixer **a** gent d'altres països o comunicar-nos **si som fora** [VOLS DIR «LLUNY DE CASA», «A L'ESTRANGER»?]. Tot **hi** que anteriorment he esmentat **com __** punt negatiu la falsa confiança, si s'utilitza bé i saps diferenciar la realitat de la ficció, els mitjans de comunicació poden **ajudar-te** a comunicar-te primerament en la web i després en la vida real.

En conclusió, tot **hi** que és veritat que no són gaire segurs i poden arribar a crear dependència, si s'utilitzen d'una manera puntual o sabent que tot els **que passa** no és real, poden arribar a ser de gran ajuda.

Contingut	No argumentes a favor de l'equilibri, argumentes que actualment no n'hi ha...	0,75
Estructura	Bé.	2
Expressió	Puntuació, repeticions, errors de construcció, etc.	1
Correcció gramatical i lèxica	6 faltes (incloent-hi calcs del castellà). ³	0,5
Correcció ortogràfica	6 faltes.	0,5
QUALIFICACIÓ		4,75

VERSIÓ 2

Mitjans de comunicació i la salut emocional

Avui dia la manera en què ens comuniquem, en comparació de fa uns anys, ha canviat significativament gràcies a les noves tecnologies, que a poc a poc tothom comença a utilitzar, però, aquest fet és positiu?

Primerament, cal fixar-nos en la nostra vida diària on, la majoria, utilitzem la comunicació de manera virtual. Això, tal i com esmenta Llorenç Puig a la seva tesi, ha comportat grans problemes de salut emocional i manipulació imposada pels mitjans de comunicació. Els problemes més rellevants a l'hora de parlar de manera virtual són, principalment, els malentesos, que són més freqüents en aquests mitjans; seguidament, la falsa confiança que dona a un mateix a l'hora de no parlar cara a cara; la dependència, pot arribar a ser imprescindible fins el punt d'emmalaltir i, no cal oblidar, les

3. En aquest apartat com en el de correcció ortogràfica, es treballa amb un barem que els alumnes coneixen prèviament.

mil i una mentides que es creen; això és deu a que molta gent no distingeix la realitat de la ficció i no saben que molta gent que arriben a conèixer no són que diuen ser.

Contràriament, aquest tipus de comunicació també té punts positius com la rapidesa, l'oportunitat de conèixer gent d'altres països o comunicar-nos si som lluny de la família i amics. Tot i que anteriorment he esmentat com a punt negatiu la falsa confiança, si s'utilitza bé i saps diferenciar la realitat de la ficció, els mitjans de comunicació poden ajudar a comunicar-te primerament en la web i després en la vida real.

En conclusió, tot i que és veritat que no són gaire segurs i poden arribar a crear dependència, si s'utilitzen d'una manera puntual o sabent que tot el veiem no és real, poden arribar a ser de gran ajuda.

REVISIÓ 2

Mitjans de comunicació i la salut emocional

Avui dia la manera en què ens comuniquem, en comparació de fa uns anys, ha canviat significativament gràcies a les noves tecnologies, que a poc a poc tothom comença a **utilitzar**, però, aquest fet és positiu?

Primerament, cal fixar-nos en la nostra vida diària on, la majoria, utilitzem la comunicació de manera virtual. Això, tal i com esmenta Llorenç Puig a la seva tesi, ha comportat grans problemes de salut emocional i manipulació imposada pels mitjans de comunicació. Els problemes més rellevants a l'hora de parlar de manera virtual són, principalment, els malentesos, que són més freqüents en aquests mitjans; seguidament, la falsa confiança que **[QUIN ÉS EL SUBJECTE DE «dóna»?]** dona a un mateix(*) a l'hora de no parlar cara a cara; la **dependència**, pot arribar a ser **imprescindible** fins el punt d'emmalaltir i, no cal oblidar ____, les mil i una mentides que es creen; això és deu a **a_ __ que molta gent** no distingeix

la realitat de la ficció i no **saben** que **molta gent** que arriben a conèixer no són **que** diuen ser.

Contràriament, aquest tipus de comunicació també té punts positius com la rapidesa, l'oportunitat de conèixer gent d'altres països o comunicar-nos si som lluny de la família i __ amics. Tot i que anteriorment he esmentat com a punt negatiu la falsa confiança, si **s'utilitza** bé [EL QUÈ?] i saps diferenciar la realitat de la ficció, els mitjans de comunicació poden ajudar a comunicar-te primerament en la web i després en la vida real.

En conclusió, tot i que és veritat que no són gaire segurs i poden arribar a crear dependència, si **s'utilitzen** d'una manera puntual o sabent que **tot el veiem no és real** [CREC QUE NO VOLS DIR AIXÒ, ÉS EL MATEIX PROBLEMA QUE TENIES EN UNA ALTRA ORACIÓ DE LA PRIMERA REVISIÓ. UNA PISTA: FIXA'T ON POSES EL «NO»], poden arribar a ser de gran ajuda.

VERSIÓ 3

Mitjans de comunicació i la salut emocional

Avui dia la manera en què ens comuniquem, en comparació de fa uns anys, ha canviat significativament gràcies a les noves tecnologies, que a poc a poc tothom comença a fer servir; però, aquest fet és positiu?

Primerament, cal fixar-nos en la nostra vida diària on, la majoria, utilitzem la comunicació de manera virtual. Això, tal com esmenta Llorenç Puig a la seva tesi, ha comportat grans problemes de salut emocional i manipulació imposada pels mitjans de comunicació. Els problemes més rellevants a l'hora de parlar de manera virtual són, principalment, els malentesos, que són més freqüents en aquests mitjans; seguidament, la falsa confiança que dona a un mateix el fet de no parlar cara a cara; l'addicció que poden arribar

a crear fins al punt d'emmalaltir i, no cal oblidar-ne, les mil i una mentides que es creen. Això es deu per que molta gent no distingeix la realitat de la ficció i no sap que persones que arriben a conèixer no són qui diuen ser.

Contràriament, aquest tipus de comunicació també té punts positius com la rapidesa, l'oportunitat de conèixer gent d'altres països o comunicar-nos si som lluny de la família i els amics. Tot i que anteriorment he esmentat com a punt negatiu la falsa confiança, si fas bon ús d'aquests mitjans i saps diferenciar la realitat de la ficció, els mitjans de comunicació poden ajudar a comunicar-te primerament en la web i després en la vida real.

En conclusió, tot i que és veritat que no són gaire segurs i poden arribar a crear dependència, si es fan servir d'una manera puntual o sabent que tot el que veiem en aquests mitjans pot estar manipulat, poden arribar a ser de gran ajuda.

REVISIÓ 3

Algun comentari meu i **un error que et deixo per a tu.**

Mitjans de comunicació i la salut emocional

Avui dia la manera en què ens comuniquem, en comparació de fa uns anys, ha canviat significativament gràcies a les noves tecnologies, que a poc a poc tothom comença a fer servir; **[ESTÀ BÉ. PERÒ, PER QUÈ NO UN PUNT I SEGUIT?]** però, aquest fet és positiu?

Primerament, cal fixar-nos en la nostra vida diària on, la majoria, utilitzem la comunicació de manera virtual. Això, tal com esmenta Llorenç Puig a la seva tesi, ha comportat grans problemes de salut emocional i manipulació imposada pels mitjans de comunicació. Els problemes més rellevants a l'hora de parlar de manera virtual són, principalment, els malentesos, que són més freqüents en aquests mitjans; seguidament, la falsa confiança que dona a un mateix el fet de no

parlar cara a cara; l'addicció que poden arribar a crear fins al punt d'emmalaltir i, no cal oblidar-ne, les mil i una mentides que es creen. Això *es deu per que* [ÉS REDUNDANT: O EL VERB «DEURE» USAT CONVENIENTMENT O UN CONNECTOR CAUSAL, COM ARA «PERQUÈ»; PERÒ NO PAS LES DUES COSES] molta gent no distingeix la realitat de la ficció i no sap que persones que arriben a conèixer no són qui diuen ser.

Contràriament, aquest tipus de comunicació també té punts positius com la rapidesa, l'oportunitat de conèixer gent d'altres països o comunicar-nos si som lluny de la família i els amics. Tot i que anteriorment he esmentat com a punt negatiu la falsa confiança, si fas bon ús d'aquests mitjans i saps diferenciar la realitat de la ficció, els mitjans de comunicació poden ajudar a comunicar-te primerament en la web i després en la vida real.

En conclusió, tot i que és veritat que no són gaire segurs i poden arribar a crear dependència, si es fan servir d'una manera puntual o sabent que tot el que veiem en aquests mitjans pot estar manipulat, poden arribar a ser de gran ajuda.

Fixa't en aquest problema d'expressió, que has corregit per una altra via:

1. No és el mateix «tots els amics virtuals no són reals» que «no tots els amics virtuals són reals / són realment amics».
2. No és el mateix «tot el veiem no és real» que «no tot el que veiem és real».

VERSIÓ 4

Mitjans de comunicació i la salut emocional

Avui dia la manera en què ens comuniquem, en comparació de fa uns anys, ha canviat significativament gràcies a les noves tecnolo-

gies, que a poc a poc tothom comença a fer servir. Però, aquest fet és positiu?

Primerament, cal fixar-nos en la nostra vida diària on, la majoria, utilitzem la comunicació de manera virtual. Això, tal com esmentava Llorenç Puig a la seva tesi, ha comportat grans problemes de salut emocional i manipulació imposada pels mitjans de comunicació. Els problemes més rellevants a l'hora de parlar de manera virtual són, principalment, els malentesos, que són més freqüents en aquests mitjans; seguidament, la falsa confiança que dona a un mateix el fet de no parlar cara a cara; l'addicció que poden arribar a crear fins al punt d'emmalaltir i, no cal oblidar-ne, les mil i una mentides que es creen. Això és causat per que molta gent no distingeix la realitat de la ficció i no sap que persones que arriben a conèixer no són qui diuen ser.

Contràriament, aquest tipus de comunicació també té punts positius com la rapidesa, l'oportunitat de conèixer gent d'altres països o comunicar-nos si som lluny de la família i els amics. Tot i que anteriorment he esmentat com a punt negatiu la falsa confiança, si fas bon ús d'aquests mitjans i saps diferenciar la realitat de la ficció, els mitjans de comunicació poden ajudar a comunicar-te primerament en la web i després en la vida real.

En conclusió, tot i que és veritat que no són gaire segurs i poden arribar a crear dependència, si es fan servir d'una manera puntual o sabent que no tot el que veiem és real, poden arribar a ser de gran ajuda.

REVISIÓ 4

Mitjans de comunicació i la salut emocional

Avui dia la manera en què ens comuniquem, en comparació de fa uns anys, ha canviat significativament gràcies a les noves tecnologies, que a poc a poc tothom comença a fer servir. Però, aquest fet és positiu?

Primerament, cal fixar-nos en la nostra vida diària on, la majoria, utilitzem la comunicació de manera virtual. Això, tal com esmenta Llorenç Puig a la seva tesi, ha comportat grans problemes de salut emocional i manipulació imposada pels mitjans de comunicació. Els problemes més rellevants a l'hora de parlar de manera virtual són, principalment, els malentesos, que són més freqüents en aquests mitjans; seguidament, la falsa confiança que dona a un mateix el fet de no parlar cara a cara; l'addicció que poden arribar a crear fins al punt d'emmalaltir i, no cal oblidar-ne, les mil i una mentides que es creen. Això és causat **per que [MIRA'T LA NORMA D'ÚS NÚMERO X DEL CURS MOODLE QUE HI HA A LA WEB DE L'INSTITUT]** molta gent no distingeix la realitat de la ficció i no sap que persones que arriben a conèixer no són qui diuen ser.

Contràriament, aquest tipus de comunicació també té punts positius com la rapidesa, l'oportunitat de conèixer gent d'altres països o comunicar-nos si som lluny de la família i els amics. Tot i que anteriorment he esmentat com a punt negatiu la falsa confiança, si fas bon ús d'aquests mitjans i saps diferenciar la realitat de la ficció, els mitjans de comunicació poden ajudar a comunicar-te primerament en la web i després en la vida real.

En conclusió, tot i que és veritat que no són gaire segurs i poden arribar a crear dependència, si es fan servir d'una manera puntual o sabent que no tot el que veiem és real, poden arribar a ser de gran ajuda.

VERSIÓ 5

Mitjans de comunicació i la salut emocional

Avui dia la manera en què ens comuniquem, en comparació de fa uns anys, ha canviat significativament gràcies a les noves tecnologies, que a poc a poc tothom comença a fer servir. Però, aquest fet és positiu?

Primerament, cal fixar-nos en la nostra vida diària on, la majoria, utilitzem la comunicació de manera virtual. Això, tal com esmenta Llorenç Puig a la seva tesi, ha comportat grans problemes de salut emocional i manipulació imposada pels mitjans de comunicació. Els problemes més rellevants a l'hora de parlar de manera virtual són, principalment, els malentesos, que són més freqüents en aquests mitjans; seguidament, la falsa confiança que dóna a un mateix el fet de no parlar cara a cara; l'addicció que poden arribar a crear fins al punt d'emmalaltir i, no cal oblidar-ne, les mil i una mentides que es creen. Això és causat perquè molta gent no distingeix la realitat de la ficció i no sap que persones que arriben a conèixer no són qui diuen ser.

Contràriament, aquest tipus de comunicació també té punts positius com la rapidesa, l'oportunitat de conèixer gent d'altres països o comunicar-nos si som lluny de la família i els amics. Tot i que anteriorment he esmentat com a punt negatiu la falsa confiança, si fas bon ús d'aquests mitjans i saps diferenciar la realitat de la ficció, els mitjans de comunicació poden ajudar a comunicar-te primerament en la web i després en la vida real.

En conclusió, tot i que és veritat que no són gaire segurs i poden arribar a crear dependència, si es fan servir d'una manera puntual o sabent que no tot el que veiem és real, poden arribar a ser de gran ajuda.

REVISIÓ 5

Perfecte!

QUALIFICACIÓ FINAL: 6,25 / 10⁴

4. Per al cas en què hàgim adoptat el criteri d'incrementar 1,5 punts la nota inicial després d'un procés de correcció complet.

Aquesta tècnica té, al nostre entendre, diversos avantatges. En primer lloc, parteix d'una producció de l'alumne que es demostra que és millorable fins a la perfecció. En segon lloc, s'adapta a les necessitats i els ritmes concrets de cada aprenent, de manera que li fa veure els seus punts forts i febles com a escriptor. En tercer lloc, fa caure el pes de la correcció pròpiament dita en l'alumne, de manera que el fa més autònom com a redactor.⁵ Finalment, ajuda a distingir aspectes de l'expressió escrita i, en el fons, de l'estructura de tot el que intervé en la producció de textos, de manera que la majoria d'alumnes passa de tenir una consciència difusa que fa moltes faltes a entendre en quins aspectes de l'estructura lingüística s'equivoca més. Com a norma general, a més, els alumnes valoren la dedicació personal per part del professor que aquesta tècnica suposa i declaren que n'aprenen molt.

LA RECONSTRUCCIÓ DE CONVERSA

L'activitat de reconstrucció d'una conversa que hauria pogut tenir lloc en una situació donada que el professor descriu obliga els alumnes a posar en joc molts aspectes de la seva competència comunicativa verbal, des d'elements pragmàtics o relatius al nivell de formalitat fins als diferents nivells de l'estructura gramatical (fonètica, morfologia, sintaxi, lèxic i semàntica). Cal dedicar-hi com a mínim una hora lectiva i és preferible que el grup d'alumnes sigui reduït, com a màxim quinze. Dur-ho a terme amb grups més nombrosos, tot i que s'ha experimentat —amb grups d'una vintena d'alumnes—, no és recomanable perquè es redueix significativament el nombre d'intervencions per alumne. És imprescindible que els alumnes no escriguin res durant l'activitat, ja que es tracta de forçar la retenció mental de les estructures que hem inclòs en el diàleg que volem fer-los deduir. El professor presenta —oralment i si convé ajudant-se de dibuixos a la

5. No es pot descartar, per exemple, dins d'un curs, retornar la primera versió d'una redacció a un alumne recordant-li genèricament que repeteix els mateixos errors (o algun d'ells) que en la primera versió de la redacció anterior.

pissarra o de mobiliari i objectes diversos— una situació de comunicació en què apareixen com a mínim dos personatges i com a màxim tres. Convé escenificar la situació, de manera que amb mímica el professor doni a entendre què diu el primer dels personatges. Els alumnes hauran d'esbrinar la rèplica exacta. Es dona la paraula al primer dels alumnes que té una hipòtesi sobre el que diu aquell personatge. L'estructura que proposa es fa repetir a la resta individualment, de manera que es repeteixi literalment el que s'ha dit, encara que no sigui del tot correcte. Si no és exactament la rèplica que se n'espera, el professor anirà donant indicacions lingüístiques per tal que els alumnes hi arribin. Quan la rèplica és exacta, després de fer-la repetir a tots els alumnes acuradament, el professor l'escenifica i passa a la següent. Quan ja tenim reconstruïdes dues rèpliques, es demana als alumnes que les practiquin en parelles uns breus moments. Dos dels alumnes sortiran a escenificar el diàleg.

L'activitat continua en els mateixos termes fins a completar totes les rèpliques.

Un cop acabada l'activitat, els alumnes dictaran el diàleg al professor, que l'anirà escrivint a la pissarra, i ells el copiaran a la llibreta. Es deixa per a la següent hora lectiva la reflexió lingüística del diàleg obtingut, que consistirà en una anàlisi de tots els aspectes ortogràfics, morfològics, sintàctics que formen la conversa i fins i tot d'aquelles estructures o paraules que s'hagin desestimat durant la reconstrucció.

A continuació presentem un exemple de conversa que correspon a una unitat de 3r d'ESO en què es treballen els verbs atributius, els verbs impersonals i el pronom *hi* i en desenvolupem una hipotètica seqüència, atès que cada grup d'alumnes crea una dinàmica única i irrepetible. La conversa sencera que han d'acabar reconstruint és la següent:

—Hola, soc la Maria. Que hi ha la Carla?

—No, maca, ara no hi és.

—Vaja! I quan tornarà?

—Cap allà les vuit ja serà aquí.

—Doncs trucaré més tard. Gràcies. Adeu.

—Adeu.

En aquesta ocasió la situació que explicariem als alumnes seria la següent:

La Maria està de pega. No recorda quins exercicis de matemàtiques s'han de fer per demà i no pot obrir el grup de la classe perquè s'ha deixat el mòbil al cotxe i sa mare se l'ha endut. Per sort sap que en una agenda de casa hi ha el telèfon fix de ca la Carla, la seva amiga.

El professor comença la mímica marcant el número de telèfon i reproduint l'onomatopeia del so de la trucada. Al cap d'uns quants trucs interpreta el paper de la mare de la Carla que agafa l'aparell i respon: «Digui?»

El professor torna a fer el paper de la Maria i representa sense paraules la rèplica indicada, que és la que volem que els nostres alumnes reproduïxin literalment: «—Hola, soc la Maria. Que hi ha la Carla?»

Pot ser que el primer alumne que intervingui proposi la rèplica següent: «Que està la Carla?». La farem repetir a alguns companys, però ràpidament hem d'indicar que aquesta construcció no és correcta en català. Podem fer-los reflexionar sobre les diferents construccions que es poden generar amb els verbs ésser i *estar*, que ja hauran vist a la unitat o, si ho preferim, que veuran després d'aquesta activitat. Per ajudar-los a arribar a la rèplica exacta, els anirem donant pistes, per exemple, se'ls pot dir que el verb usat és impersonal. En aquest punt, segurament algun alumne ja construirà l'expressió: «Que hi ha la Carla?». Pot ser també que, en el cas de parlants orientals de pronúncia influïda pel castellà, en aquesta ronda algun alumne digui [ˈke] en comptes de [ˈkə]. Ens aturem en la pronúncia, ja que la reflexió que ara fem tindrà en la segona fase de la pràctica una repercussió ortogràfica. La fem repetir unes quantes vegades per assegurar-nos que es reté correctament i que la pronúncia és acurada. Si, com en el cas hipotètic que estem reproduint, els alumnes comencen per la segona part de la rèplica, els diem que abans que res les persones saluden i es presenten. Amb més o menys intervencions arribaran a la frase correcta.

El professor passa a escenificar la rèplica següent, el que diu la mare de la Carla, amb mímica: «—No, maca, ara no hi és.»

Les possibilitats de resposta per part dels alumnes són múltiples:

Resposta monosil·làbica. Els direm que han de desenvolupar la resposta.

Pot ser que tornin a caure en l'ús del verb *estar*. Haurem de treballar l'ús pronominal del verb ésser i insistir en l'estructura correcta, que inclou l'ús del pronom *hi*.

Probablement, obviaran l'apellatiu afectuós i/o l'adverbi de temps. Caldrà fer-los-els deduir utilitzant aquests mateixos termes.

Farem repetir el diàleg construït fins ara de dos en dos i demanarem a una de les parelles que el representi davant de la classe, com ha fet fins ara el professor.

Passem a la tercera rèplica: «—Vaja! I quan tornarà?»

Com cada vegada, les possibilitats de resposta per part dels alumnes poden ser molt diverses:

Poden fer la pregunta utilitzant ara el verb *ésser* com a pronominal. Farem repetir l'oració, però els haurem de dir que, malgrat que sigui correcta, això no és el que diu el personatge. Caldrà treballar la precisió per tal que trobin el verb adequat.

Probablement es descuidaran la interjecció. Treballarem aquesta categoria lèxica.

Quan la intervenció del personatge ja sigui exacta, els alumnes per parelles repetiran el diàleg des de l'inici tot incorporant-hi aquesta nova rèplica. Una de les parelles el representarà.

Tornem a fer repetir les rèpliques reconstruïdes, que ara ja en són tres. I continuem amb el mateix procediment fins a completar tota la conversa, que, un cop acabada, serà repetida per parelles i, finalment, representada íntegrament.

Passem a la fase escrita i de reflexió lingüística. Sovint amb una hora de classe només hi haurà hagut temps de reconstruir la conversa i escriure-la a la pissarra, el professor, i a la llibreta, els alumnes. A l'hora següent, per tant, es torna a escriure a la pissarra (es pot fer la prova de comprovar que, sense mirar l'escrit, són capaços de recordar-la i de dictar-la al professor) i es fa el treball de reflexió lingüística, on entren en joc tot un seguit de conceptes que han aparegut per primera vegada arran de l'activitat o bé que acaben de conèixer per la unitat del llibre que estan treballant o que ja sabien i que han aflorat gràcies a la tècnica de reconstrucció de conversa.

Aquesta tècnica té, al nostre entendre, diversos avantatges. En primer lloc, com en el cas de la correcció guiada de textos escrits, parteix de la competència de l'alumne, que es demostra que és millorable fins a la perfecció. En segon lloc, basa el perfeccionament en el reconeixement i l'anàlisi de la situació comunicativa i en la competència pragmàtica i lingüística de l'aprenent, que d'aquesta manera queda reforçada. En tercer lloc, també com en el cas de la correcció guiada de textos escrits, ajuda l'alumne a distingir els diferents aspectes de la competència i la correcció lingüístiques. Finalment, un aspecte gens menor en el cas d'una llengua com el català que per a molts dels nostres alumnes és una llengua apresada fonamentalment a l'escola: aquesta tècnica respecta l'ordre natural de l'aprenentatge del llenguatge verbal, perquè parteix de l'oralitat per arribar a la fixació escrita. Com en el cas de la correcció guiada, els alumnes solen valorar el dinamisme que aquesta tècnica comporta i el nivell d'aprenentatge que permet assolir.